

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrť leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložne naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s prirnetim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. naistr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

V nedeljo 9. septembra 1900 vsi na javni ljudski shod političnega društva „Edinost“ na vrtu šole sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu (ulica Giuliani št. 28.)

Na dnevnem redu je velevažen referat: o ljudskem štetju!

Javni shod

političnega društva »Edinost« dne 2. septembra 1900 na vrtu šolskih zavodov pri sv. Jakobu.

(Dalje.)

Gospod dr. Rybář je nadaljeval:

Seveda, se lahko v tej stvari obrnemo do državnega sodišča, ki je v podobnih stvarih že večkrat pravično razsodilo ter je upati, da razsodi pravično tudi v našem vprašanju. Ali mi ne moremo priti do državnega sodišča, dokler nismo potrkali na vsa vrata, dokler nismo šli skozi vse instance. In v tem tiči baš tista — recimo — neuljudnost naše slavne vlade, da nam rešitev naše prošnje zavlačuje na tako nezasišlan način, kakor to ni mogoče nikjer drugje na svetu.

Že 1884. leta, kakor omenjeno, smo uložili prvo prošnjo, a še danes nimamo meritorne rešitve od ministerstva na Dunaju. Kmalu preteče od te dobe že 16 let. Kaj takega se ne godi nikjer drugje na svetu. (Klici: Sramota!)

Ampak ni še dovolj, da nam nočejo dati, kar nam gre po zakonu, da nas povsod odbijajo, da se o tem godijo največje nezakonitosti: oni nas še vrhu tega smešijo pred svetom.

Te dni nam je hiperliberalni »Piccolo« očital, da imamo tako malo dijakov, da s tem dokazujemo, da nas prav za prav nič ni na Primorskem. Med dijaki na srednjih šolah primorskih da je 2063 Italijanov, 1400 Nemcev in le 649 Slovanov. »Pravite zmiraj«, nam kliče »Piccolo«, »da tvorite dvetretjinsko večino prebivalstva, a naših dijakov na vseh srednjih šolah ni niti tretji del«. O tem pa »Piccolo« popolnoma, seveda navlašč, prezira, da mi nimamo srednjih šol, da imajo le Hrvati eno edino srednjo šolo v Pazinu, mi pa nobene slovenske srednje šole, prezira, da nimamo niti ljudskih šol svojih! Kdo more zahtevati, da bi otroci, ki so bili 6—8 let na laških šolah, si prihranili še toliko narodnega ponosa, da bi se, ko so prestopili v

javno življenje, še priznavali za Slovence. O otrocih, ki hodijo v take laške šole, tega ni mogoče pričakovati. Že v prvem razredu se jim je vcepila mržnja do njih naročnini z zaničevanjem iste s povzdigovanjem druge države itd. Ne smemo se torej čuditi da imamo v naših vrstah toliko janičarjev.

Pomisli treba pa tudi, da živijo Italijani na Primorskem v mestih, kjer imajo vsa priložnost in komoditeto, da lahko z malim denarjem pošiljajo svoje sinove v gimnazije ali realke. Slovani pa živijo izvečine na deželi in so reveži, ki ne morejo toliko žrtvovati, da bi pošiljali svoje otroke v tuja velika mesta. Dolžnost vlade bi bila, da nam ustanovi slovenske ljudske in srednje šole ter da nas reveže podpira, da bi lahko pošiljali svoje sinove v srednje šole.

Kakor skrbi s štipendiji za Nemce, tako bi naj skrbelo tudi za nas. (Klici: Da, da taksa 40 kron!)

Pa ne samo čifutski »Piccolo« celo, ces. kr. oblasti nas zasmehujejo. To hočem dokazati. Kedar se mi pritožujemo, da na ces. kr. oblastih ni uradnikov, ki bi bili zmožni slovenskega ali hrvaškega jezika, nam c. k. oblasti, časih celo uradnim potom, odgovarjajo: »Kako hočete, da mi nastavljamo slovenske in hrvaške uradnike? Saj bi jih radi dobro plačali, pa jih ni!«

To se pravi nas imeti še za norce. Če se nam ne da priložnosti, da se naši ljudje šolajo, da si pridobijo toliko znanja, da bi lahko postali uradniki — ali naj jim mi vzamemo iz svojega žepa! Ali si naj mi ustanovljamo sami srednje šole, za naš denar pa zida vlada nemške?!

Ali je pa v Trstu res potreba za slovenske šole ali ne, tega vprašanja bi slavno namestništvo ne moralo tako široko in temeljito preučevati. Naj bi le pogledalo v šolska poročila državnih nemških šol. Letošnje poročilo izkazuje na nemški šoli v ulici San Giorgio — Annunziata 232 slovenskih otrok. — To je šola, ki stoji v središču mesta. Ker namestništvo v svoji odločbi tako modro molči o tistih Slovenceh v središču mesta, vprašamo ga uljudno, odkod pa prihajajo ti otroci? Z nebes menda vendar niso padli; iz okolice pa tudi ne hodijo v nemške šole. V drugi nemški šoli v ulici della Fontana je bilo letos 327 slovenskih otrok, torej še za sto več, kakor na prvo imenovani. Torej že na nemških šolah imamo 559 otrok, kar bi zadostovalo za dve do tri

slovenske šole. Tukaj na zasebni šoli pri sv. Jakobu imamo okoli 500 otrok; vseh je torej čez tisoč in petdeset otrok le na nemških in na zasebni slovenski šoli. Koliko jih je pa na italijanskih šolah, o tem molči statistika. Magistrat je jako pameten, da v svojih šolskih poročilih ne izkazuje narodnosti. Ako bi to storil, bi mi lahko pokazali, koliko naših otrok se raznaroduje v italijanskih ljudskih šolah, vlada bi se morda ustrašila tolikega števila ter nam dala, kar zahtevamo; zato pa magistrat v svojih šolskih poročilih rajši molči o narodnosti. Samo po sebi se razume, da »Piccolo« iz tega sklepa: Vsi so Lahji. Da pa niso vsi Italijani, se lahko razvidi iz dejstva, da morajo otroci iz Rojana, od sv. Alojzija, s Kadina, iz Rocola, od sv. M. M. zgornje hoditi v te šole. Kakor nas uči statistika so pa prebivalci teh krajev po veliki večini slovenske narodnosti, torej so Slovenci tudi otroci, kajti od hrške ne vdobite jabolk. Na ta način, če bi se hotelo šteti tudi slovenske otroke na laških šolah, dobili bi pač 3000 otrok. (Klici: Več, več!)

Vsi ti otroci, razven onih, ki obiskujejo našo privatno šolo, hodijo v tuje šole. Kako se to ujema s členom 19. osnovnih zakonov ki pravi, da se ne sme nikogar prisiliti, da se uči tujega jezika, to je meni nerazumljivo ter bi že prosil, da mi namestništvo to pojasni. Kaj hočemo storiti sedaj? Moram reči, da smo v veliki zadregi. Kar se nas Slovencev tiče, smo vsi edini v tem, kakor sem povdarjal že početkom svojega govora, da moramo gledati za tem, da dobimo slovensko šolo. Tu govorim sedaj z oportunističko-strankarskega stališča: če bo mnogo Slovencev v Trstu, bodo imele vse stranke mnogo pripadnikov, ako skrbimo torej za to, da se nam naši otroci ne poizgube v tujih šolah, s tem skrbimo za vse stranke. Ne sme torej biti nobene razlike med nami, nego vsi moramo delati na to, da vdobimo, kar nam je vsem koristno. (Klici: Dobro!)

Kako hočemo to doseči? Prosili smo, ni pomagalo.

Rekurirali smo, ni pomagalo. Nasvetovalo se nam je, naj zahtevamo; tudi to ni pomagalo. Nekateri so hoteli prirediti demonstracije; vem da bi tudi to ne pomagalo. Namestništvo je že tako vajeno demonstracij od drugih strani, razbijanja oken, raznih klicev itd., da ono, ki molči na vse laške demonstracije, prehaja preko naših še tem lažje na dnevni red. Namestništvo je postalo gluho

za take stvari. Edino kar nam preostaje je to, pa doženemo stvar v vseh instancah, da potem lahko stopimo pred državno sodišče. Prisiliti moramo torej naše počasne oblasti — sicer pa sem prepričan, da je tudi nekaj tistega zraven, kar imenujemo: mala fides — da nam vendar enkrat izdajo te svoje odločbe. Toliko menda smemo zahtevati. Imeti hočemo enkrat že vsaj papir v rokah, ki ga lahko pokažemo državnemu sodišču in svetu, da bo videl, kako se godi nam Slovencev v Avstriji. Predlagam torej primerno resolucijo.

(Zvršetak prih.)

Pismo.

Gospod urednik! V nekem švicarskem mestecu je živel mešan, ki ni bil nič prav zadovoljen z mestnimi očetji svojega mesta. Zato se je izrazil o neki priliki: »Polovica naših mestnih očetov — je norcev«. Ko so pa mestni očetje to doznali, zahtevali so od njega, naj prekliče izrečeno veliko žaljenje. In ta dobri in zvesti mešan je šel in objavil po časopisih: »Polovica mestnih očetov našega mesta — niso norci«.

In ti dobri mestni očetje so bili zadovoljni, ker je bila njih čast rešena...

Te pripovedke sem se spomnil vsled polemike, ki je nastala mej »Edinostjo« in »Primorskim listom« radi mojega članka, »Pod uplivom fanatizma«.

»Primorski list« se je pečal s tem člankom že v treh številkah ter obljubuje, da se še povrne k njemu. Bržkone si misli »Primorski list« isto, kar je mislil polž, ko je lezel sedem let čez plot, slednjič padel dol ter vskliknil: »Naglica ni nikdar pridna«.

»Primorski list« hoče torej na vsaki način, da mora »Edinost« preklicati neresnico, katero sem mu baje očital v že omenjenem članku. Temu nasproti izjavljam, da mi še nikdar ni prišlo na um, da bi zapisal hoté kako neresnico. Zmoti se pa vsaki človek lahko. Mogoče, da res »Primorski list« ni mislil na pogreb srbsko-pravoslavnega župnika, a kdor je pazljivo čital »Edinost« in potem »Primorski list«, ta je mogel priti do uverjenja, da se tu gre za ono vprašanje.

Te vere sem bil tudi jaz. Toda ne samo jaz, tudi Vi, gospod urednik, ste se postavili popolnoma na mojo stran ter mi z notico »Na slovesen poziv, kategorična odklonitev« prihranili tripliko, četudi bi bili Vi prav lahko prepustili, da ono zadevo poravnam s »Pr. l.« sam, ker Vi vendar ne morete nositi moralne odgovornosti za grehe svojih dopisnikov. Izjavljam torej: Nikomur nečem delati krivice, in tudi ne »Primorskemu listu«, a ker smo ljudje zmotljivi, je lahko mogoče, da sem se tudi jaz zmotil in izvajal iz pisave »Primorskega lista« »bona fide« napačen zaključek. Ako torej »Primorski list« izjavi s častno besedo, da v oni notici, nad katero sem se jaz spodtkal, ni mislil na duhovnike, ki so se udeležili pogreba srbsko-pravoslavnega župnika, izjavim tudi jaz, da sem izvajal iz one notice napačen zaključek!

Je-li s tem zadovoljen »Primorski list«? Pojdimo torej naprej po plotu, po katerem leze »Primorski list«!

»Zeleti bi bilo, da bi »Edinost« prišla v bolj spretno roko, da ne bi begala tržaskih Slovencev s takimi konfuoznostmi«.

Tako želi »Primorski list«. Morda pa še kaj druga?

Verujem, rad verujem, da ima »Primorski list« to srčno željo. Hudomušneži pripovedujejo celo, da imajo gospodje okoli »Primorskega lista« že nabran potreben kapital, da kupijo »Edinost«, ko pride na kant. Moj Bog, zakaj pa tudi ne! Ako se v jedni in isti tovarni »spretno« urejuje pet listov, zakaj se ne bi še šestega! Res čudno, zakaj

PODLISTEK

Rothschildove gosli.

Pripovedka Ant. Čehova.

Bilo je že ob svitu; skozi okno je bilo videti, kako je žarela jutranja zarja. Zroč na staro, se je Jakob nakrat domislil, da ji vse svoje življenje ni rekel prijazne besede, da je ni pomiloval, da se niti enkrat ni domislil kupiti ji robe, ali prinesiti ji iz svatbe kaj sladkega; marveč da je kričal na njo, kregal se ž njo radi izgub ter ji pretil s pestmi. Res, tepel je ni nikdar, vendar pa jo je strahil, da je kar trepetala strahu. Da, on ji ni dovolil piti čaja, ker so že brez tega bili stroški veliki, in ona je pila samo toplo vodo. In spoznal je, čemu ima sedaj tako čudno, radostno lice, in tuga se ga je polastila.

Dočakavši jutra, je najel pri sosedu konja ter odpeljal Marjo v bolnišnico. Tu so imeli malo bolnikov, in radi tega ni čakal dolgo, samo tri ure. Na njegovo veliko veselje to pot ni sprejemal bolnikov zdravnik, ki je bil sam bolan, marveč ranocelnik Maksim Nikolajič, starec, o katerem so vsi po mestu govorili, čeprav pije in se bije, da razume več, nego sam zdravnik.

»Zdravstvujte!« ga je pozdravil Jakob, ko je stopil k staremu v sprejemno sobo. »Odpustite, da vas zmerom vznemirjam. Tu, izvolite videti, je zbolela moja stvar, družica življenja, kakor se ji pravi, odpustite mi ta izraz...«

Naježivi osivle obrve ter gladeč si brado, jel je ranocelnik pregledovati staro. Ona je sedela na taburetu, sključena in medla, ter s spičastim nosom in odprtimi ustmi bila podobna žejnemu tiču.

«N-no... Tako...» spregovoril je polagoma ranocelnik in globoko vzdihnil. — »Influena, nemara celo vročnica. Sedaj imajo v mestu tifus... Kaj? Starka je že v letih, hvala Bogu.. Koliko ima let?«

«Sedaj ji bo devet in sedemdeset, Maksim Nikolajič.»

«Kaj? Priletna starka. Čas je, iti počivat.» —

»Kajpada, prav ste izvolili omeniti, Maksim Nikolajič«, je odvrnil Jakob ter se uljudno nasmehnil, »in vneto vas zahvaljujem za vašo prijaznost, toda dovolite mi omeniti, da vsak mrčes hoče živeti.«

«Ali samo to!» je dejal ranocelnik s tankim glasom, kakor bi od njega bilo odvisno življenje ali smrt starke. «Nu, tako

evo, moj dragi, boš ji deval na glavo hladne obkladke, pri tem pa ji še dajaj po dva praška vsaki dan. A potem do svidenja...»

Po izrazu njegovega lica je Jakob videl, da je slabo in da nobeni praški tu več ne pomorejo. Sedaj mu je bilo jasno, da Marta skoro umre, ako ne danes, pa — jutri...»

Rahlo je sunil ranocelnika z laktom, pomežikal z očmi ter rekel pogloblasno:

«Kaj, ko bi ji, Maksim Nikolajič, nastavili rožič?«

«Nimam časa, nimam časa, moj dragi. Vzemí svojo staro ter pojdi z Bogom.»

«Bodite milostljivi!» poprosil ga je Jakob. «Saj sami vidite, ko bi jo, rečimo, bolet život, ali sploh kaj znotraj, takrat bi bili primerni praški in kapljice, toda ona je prehlajena. Pri prehladu pa je najprvo: spraviti kri zopet v tek, Maksim Nikolajič.»

Toda ranocelnik je pozval že drugega bolnika, in v sobo je stopila žena s fantom.

«Pojdi, pojdi...» je dejal Jakob mračno.

»Ta senca se ne da popraviti.«

»V takem slučaju nastavite ji vsaj pijavke. Zmerom bom prosil Boga za vas!«

Ranocelnik se je nasmehnil ter zakričal:

«Ne govori mi dalje!»

(Pride še.)

pa ne! To bi bili blaženi časi, katerih komaj pričakujejo tržaški in istrski Slovenci... Vi pa, gospod urednik, glejte, da si pridobite kakovega uplívnega protektorja, da Vam preskrbi [v ti veliki bodoči tovarni službo kakšnega — pometaja!

Zdaj pa inkvizicija! To se je odrezal! Zdaj pa, zdaj! Kar poskrjimo se! »Edinost« bega tržaške Slovence s svojimi konfuznostmi, a ljudje, ki pišejo za »Edinost«, so ignoranti! To pa, to! Kaj bomo mi reveži s svojimi konfuznostmi, mi ignoranti proti takim učenjaku!

»Inkvizicija obstoja od apostolskih časov in bo obstajala do konca. Ime današnje inkvizicije je: Congregatio s. officii ali inquisitionis haereticae pravitatis. V tej obliki obstoja že od leta 1587, ko jo je papež Sikst V. ustanovil!«

Tako nas uči »Primorski list«, česar mi, siromaki, ki nismo ne doktorji svetega pisma, ne profesorji cerkvenega prava, seveda nismo vedeli.

Dalje pravi »Primorski list«, da je »Edinost« pobrala par misli iz »Slovenskega Naroda« ali kakega »Conversationslerikona«.

Temu nasproti je treba pa že konstatirati, da si »Slovenski Narod« v očeh »Edinosti« in njegovih dopisnikov s svojimi pripovedkami o raznih kranjskih kaplanih ter s svojimi podlistki a la »Izgnubljeni Bog« še ni pridobil toliko ugleda, da bi spisovali ali sestavljali dopise in članke na podlagi njegovih mislij...

»Conversationslexikon?« Hm! To bi pa bila že malce sitna in kočljiva stvar, ko bi moral človek iskati pri sestavljanju dopisov in člankov še le po »Conversationslexikonu« — da se pa gospodje v bodoče ne bodo več posluževali ptujega izraza, bodi jim povedano, da se da beseda »Conversationslexikon« prav lepo po slovenski povedati, menda: »Naučni slovar« — pojme za posamezne izraze, bilo bi presneto slabo.

(Zvršetek pride.)

Politični pregled.

TRST, 7. septembra 1900

K položaju. Kakor je razvideti iz današnjih brzojavk, stojimo na pragu odločitve. Dilema, ali naj pade ministerstvo ali pa parlament je rešena tako, da razpuste, kakor pravijo že te dni, državni zbor, a ministerstvo Körberjevo še ostane — koliko časa in ali v celoti ali pa brez češkega in poljskega ministra dr. Rezeka in dr. Pičtaka, to je drugo vprašanje. Mogoče, da bo nove volitve v državni zbor, ki se imajo vršiti baje še to jesen, vodil že nov kabinet.

Katoliški shod v Zagrebu. Dne 5. t. m. ob 2. uri popoldne je bil svečani banket v streliščni dvorani, katerega se je udeležilo nad 300 oseb. Navzoči so bili nadškof zagrebski Posilović, nadškof vrhbosenski Stadler ter škofi Mahnič, Jeglič in Krpavec. Tudi naš vrli Spinčić se je udeležil banketa. Predsednik grof Miroslav Kulmer je napil papežu Leonu XIII. in cesarju-kralju Franu Josipu. Nadškof Posilović je napil grofu Kulmeru, klicaj blagoslov božji na njegovo rodbino, ki naj trpi in se veseli z narodom ter povede za seboj tudi ostalo plemstvo. Nadškof Stadler je intoniral v občem navdušenju pesem: »Ljubimo te, naša diko«, katero so peli navzoči stojé. Grof Kulmer se je zahvalil na zdravici, a odvratnik dr. Neumann je pozdravil hrvatske vladike. Dr. Jeglič se je zahvalil v slovenskem jeziku na zdravici ter izrekel željo, naj bi Hrvati svoje informacije črpali iz dobrih slovenskih listov, ne pa iz slabih, katerih da imamo tudi. Godba je zasvirala našo »Naprej zastava Slave«, in vstal je sarajevski nadškof dr. Stadler, ki je izrazil željo, da se Bosna in Hercegovina kolikor prej zjedinita z materno zemljo.....

Dr. Bereszyensky je napil krasni hrvatski domovini, a pl. Kukuljević-Sakeinski je nazdravil vsem navzočim, konča je z besedami ilirske pesmi: »Bog je s nama, tko prot nama — s njime hajd pod pete!« Urednik Kapić je napil navzočemu bratu pokojnega Pavlinovića; vladike so sivemu starcu-korenjaku ginjeni stiskali roke.

S tem se je zaključil banket, kateremu je sledila poslednja seja kongresa.

Predavali so dr. Jakob Čuka o lepi književnosti, dr. Luka Jelić o cerkveni umetnosti in knez dr. Vojnović o katoliškem življenju. Predsednik grof Kulmer je v svojem zaključnem govoru naprosil škofa senjskega,

da je z blagoslovom v staroslovenskem jeziku zaključil kongres. Škof Maurovič je zapel: »Budi ime Gospoda blagoslovljeno! Od njinja i v viece viekova. Amen. Pomoč naša u ime Gospoda, stvoršago nebo i zemlju Blagoslovi Vas vsemogi Bog, Otac i Sin i Duh sveti. Amen.« S pesmijo »Ljepa naša domovina« je bil dovršen ta velepomembni katoliški shod.

Izgredi v Sarajevu. V Sarajevu so zaprli 60 Mohamedancev. Prošlo soboto so namreč sarajevski Mohamedanci razsvetlili svoja okna, razobesili svetilnice, grbe in podobne sultanove, da tako praznujejo sultanovo 25letnico. Dasi so se vse te priprave v proslavo sultanovega jubileja vršile javno, je še-le zadnji hip prišla naredba, da morajo vse to odstraniti. Orožniki in vojaki so začeli trgati s hiš slike in grbe ter gasiti svetilke, sveče in lampijone z brizgalnicami. Na Baš-čaršiji se je zbralo kakih 5—6000 Mohamedancev, katerih gasilci niso mogli razgnati z brizgalnicami. To skupino so napali orožniki in vojaki ter jo razpršili. Morda je imel pl. Kaliay vendar-le prav, ko je zadnjič v seji delegacij rekel, da so balkanski narodi nezanesljiva plemena, katerim ni nikdar prav zaupati.

Dogodki na Kitajskem. Nemški in angleški listi robnijo še vedno proti ruskemu pomirljivemu predlogu, dočim je ameriško in francosko novinstvo na strani Rusov. To je vsekako gotovo, da bo Rusija tudi na dalje postopala v smislu svojega predloga brez ozira na to, ali velesile sprejmejo ruski predlog ali ne. Angleški listi omenjajo pikro, da pomenja umikanje zveznih čet iz Pekinga toliko, kakor širom odpreti vrata cesariciudovi, ki bo tudi nadalje lahko tirala svojo maščevalno politiko nasproti inozemcem. — Ker so tudi Japonci odločno na strani Rusije, kar pričajo najnovejše brzojavke o odpozivanju japonskih čet iz Amoy, smemo pač pričakovati, da zmaga zopet enkrat hladnokrvna ruska diplomacija, pa naj pošlje cesar Viljelm na Kitajsko še enega Walderseaa.

Tržaške vesti.

Osebna vest. Namestnik grof Goëss se je včeraj jutro vrnil z Dunaja v Trst.

Novi iznajdba! Tukajšnji socialistično-vladno-spiritistični list »Avanti« nas je počastil z naslovom »visličarje«, kar nam pa tako malo imponuje, da mu ne rečemo drugzega, nego da je on lažnjivi »foreaiuolo« in da ostane tak, dokler nam ne dokaže, da je politično društvo »Edinost« uradno ali neuradno vabilo na svoj nedeljski shod tržaške socialistice!

Novo iznajdbo — visličarjev pa, naj le obdrži v svojem hlevu!

V skrajni sili. Pišejo nam: Za nedeljo 9. t. m. ob 4. uri popoldne, je napovedalo naše politično društvo »Edinost« shod na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu. Ta shod smemo pričakovati najvažnejšim, ker bo imel gotovo dobrih posledice.

Od tisočev meščanov in okoličanov zbranih na tem shodu — ne bo niti enega, ki bi zatajil svoj jezik v prilog Lahom ali Nemcem.

Mi si bodemo prisegli, da se ne udamo in da si v slučaju potrebe pomoremo eden drugemu moralno in materijalno. Vrt slovenske šole mora biti pretesen, da bi sprejel vse nas, ki pridemo na shod, kar bo gotovo impozantna manifestacija onim, ki še le preiskujejo, ali je Slovencev v Trstu!

Mi vsi, ki pridemo na nedeljski shod, se zavežemo, da bomo delovali z vsemi dovoljenimi sredstvi v rešitev slovenskih dušic, katere so v nevarnosti pred laško-nemškimi, moralnimi tatovi!

V skrajni sili torej, stopimo na noge vsi in pokažemo, da smo Slovani, ki se ne dajo več separirati — zato vsi na shod!

Delavec.

»Radi protinaravne pohotnosti. Kazenska razprava Anton Žerjal — odvetnik dr. Gvido d'Angeli.« Današnji »Avanti« piše pod tem naslovom: Včeraj se je vršila pred našim deželnim sodiščem razprava proti Antonu Žerjal radi protinaravne pohotnosti po § 129. lit b) kaz. zak., ker se je pregrešil dvostranski na telesu dr. Gvida d'Angeli, odvčtnika in državnega poslanca, izvoljenega od III. kurije mesta Tržaškega.

Vsled dovršenih sodnijskih preiskav je bil Anton Žerjal obsojen na 4 mesece težke, poostrene ječe.

Sodni dvor je upošteval olajševalno okolnost, da je bil obdolženec izzvan od odvč-

tnika dr. Gvida d'Angeli k nesramnemu činu. Postopanje proti odv. dr. Gvidu d'Angeli je zastarelo, ker je prešlo od zadnjega »čina« že več nego 5 let.

Statistika ne pravi, da bi bil v raznih parlamentih Evrope in vsega sveta kak poslanec in ljudski zastopnik, ki bi se nabjal v istem položaju, kakor ta izvoljenec III. kurije.

Živila enakopravnost! Pišejo nam: Pretečeno nedeljo dne 2. t. m. je imelo tukajšnje mlado veteransko društvo svoj občni zbor v restavraciji gledišča »Fenice«. Med drugim je bilo predlagano, naj se društveni nadpis popolni, zraven samo nemškega, naj se dostavi še slovensko-laški. Temu predlogu sta strastno ugovarjala e. kr. uradnika B., Ljubljanečan, uradnik pri brzojavu, in pa D. poštni uradnik v Tergesteju. Rekla sta, da tu treba patrijotizma in ne politike. D. je rekel, da nima nič proti slovenskemu nadpisu, (?) toda dotičniki naj si ga plačajo sami!

B. je celo grozil, da ako se odobri predlog, da bo potem — mea culpa, kar je ponovil večkrat in si ob enem bil na prsa! (S tem je hotel reči, da pride potem kesanje.)

Z žolčem bi morali pisati take ostudnosti, da bi jih dostojno označili, ker je tako postopanje e. kr. mož — škandal! Sram nas je tudi, da imamo v svoji sredi mož, ki se prištevajo narodnjakom, ki so pa glasovali proti edino pravičnemu in nepolitičnemu predlogu o trojezičnem nadpisu!

Toliko nam poroča naš zanesljivi poročevalec. Mi od svoje strani ne moremo druga, nego najenergičnejše protestovati proti takemu nezaslišanemu žaljenju našega jezika.

Členom omenjenega društva pa svetujemo, naj izvajajo — posledice!

Iz Bazovice nam pišejo: Novi župnik, čast. Julij Warty je prišel sem v torek dne 4. t. m. proti večeru. Tu smo mu priredili veličastni sprejem. Glavne ulice so bile vse v zastavah; zvečer je priredilo naše pevsko društvo »Lipa« bakljado in podoknico. Bil je jako presenečen in zraven tudi dobrodušen tako, da je obdaroval pevce in potem dal med uboge razdeliti 200 kron. Živio!

To mora biti! Včeraj smo čitali v nekem tržaških irredentarskih listov poročilo o delovanju italijanskih vojakov v Kitaju.

Poročilo je uradno, izdano po vojnem ministerstvu v Rimu. Iz poročila je posneti, da se nahaja italijansko vojaštvo v Kitaju le radi — solidarnosti.

To pa ne ugaja tržaškemu fantalinu, nego isti dokazuje in je celo dokazal (!), da italijansko ministerstvo pači resnico, ker da noče povedati, kaj vse so že dosegli laški junaki v Kitaju!

Sedaj ne vemo, ali naj verjamemo italijanskemu vojnemu ministru, ali pa — »Piccolo«?! Ker je pa »Piccolo« zatrdil, da je tako — mora že biti!!

Zopet »governo«! Pišejo nam: Pretečeno sredo je »governo« napisal cel članek proti nekemu podčastniku, ker je ta oklofutal nekega signora, in to na javni ulici.

Governo najodločnejše zahteva, naj vojaška oblast strogo kaznuje predrznega podčastnika!

Moj prijatelj je šel slučajno mimo velike vojašnice baš tisti čas, ko se je dogodil »grozni« čin, opisan v Majerjevem glasilu. Lahon je bil v družbi še drugega tovariša in je, ko sta šla mimo vrat vojašnice, rekel: »Eco qua i schiavi«, (Éto, tu so sužnji), na kar je podčastnik — ki je moral biti, sodeč po govoric, tržačan — takoj zahteval pojasnila.

Lahonski junak je, namesto pojasnila, ponovil žaljenje z drugo laško psovko — za kar je prejel par gorkih po glavi!

Namesto pozivanja vojaške oblasti, naj ista strogo kaznuje podčastnika, bi mi želeli, naj vojaške oblastniže zahtevajo od »governac« ime dotičnega nesramneža, ter naj se te ljudi pouči enkrat za vselej, da ni še prišel čas, ko bodo lahonski pobalini smeli žaliti naše avstrijsko vojaštvo!

Ustanovni shod bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu. (Dalje.)

G. Turk: Jaz ne pošiljam več otrok v cerkev in mene ne vidite več tam. Ako bi hodili, postali bi renegati ter hudobneži. Tega pa ne trpim. Jaz učim otroke sam doma, potem, ko prihajam od mučnega dela. Sramota učiteljem, katerim deuce zaupati ne moremo. Župnik rojanski je študiral za našo vero, ali on ne postopa za kršćanstvo, ampak on je zunaj cerkve kakor tudi v cerkvi

le laški politikas. Politike v cerkvi ni treba. Politike proti svojim pravim župljanom pa mi župniku ne dopustimo nikdar! (Klic: Ven iz Rojana žnjim!)

Kristus je ukazal: Učite vse narode, in potem so apostoli govorili vse jezike. V Rojanu pa, čim večji je praznik, tem večje je proklinjanje v cerkvi, kamor hodimo le na uro gledat, ker nimamo ničesar več svojega tam. Ali imamo še aa Božič in na Velikonoč naše žegnanje, vprašam vas? Ni ga, župnik nam ga je pojedel!

G. Godnik: Prosim, ostanite pri predmetu! Ni treba žaliti nikogar.

G. Turk: Njega veseli, ko nima nikogar v cerkvi. (Klic: V pravoslavje!) Ko umrjem jaz, nočem niti, da gre on za mojim pogrebom. (Klic: Čemu tudi!) In potem še tirja, naj se mu odkrivamo mi!

Katalan: Mislim, da ni treba časa tratiti. On je dejal, da nam cerkev zapre. Sami pa hočemo se sliti v cerkev. To je sramotno! Jaz stavim resolucijo:

»Danes, dne 2. septembra 1900 na osnovanem občnem zboru »Bratovščine sv. Cirila in Metoda« v Rojanu zbrani rojanski župljani izražajo svoje začudenje in ogorčenje na tem, da visokočastiti škofijski ordinarijat ni izdal še nobenega ukaza glede prememb, kakor so bile med visokočastitim ordinarijatom in med deputacijo, sestojéčo iz 16 rojanskih župljanov dne 20. junija t. l. sporazumno dogovorjene radi cerkvenih obredov v rojanski cerkvi — ter zahtevajo, da ta visokočastiti ordinarijat najdalje v roku 15 dni ukrene potrebno v tem pogledu, ker bi sicer smatrali drugačno postopanje kakor preziranje našega jezika in bi bili siljeni upotrebiti najskrajnejša, visokočastitemu ordinarijatu že naznanjena sredstva.«

(Vskliki: Dobro, dobro!) Resolucija je bila soglasno sprejeta.

G. Vremeč: Ni drugega sredstva. Mi idemo do skrajnega.

G. Godnik: Na zadnjem shodu ste nam naložili, da se potegujemo za pravice kršćanske vere in naše narodnosti. Napravili smo torej pravila za to bratovščino, da ohrani vero slovenskim Rojančanom. Pravila se glase: (Po čitanju vsakega š. klic: dobro, dobro — naposled: Kdo je za to? (Klic: Vsi, vsi!) Sprejeto. Preč. g. mons. pa prosim, da višji cerkveni oblasti natanjko poroča vse, kar je danes videl in slišal.

Mons. Črne: To se ve, da bom. Prosim pa vas vse, potrpite, vse se bo uravnalo. Vse bo, kakor je bilo za časa, ko sem jaz bil pri vas. (Klic: Samo to pa zahtevamo!)

Bole: Naše cerkvene razmere so vsem zbranim natančno znane. Kar se tiče sv. vere, da se moramo toliko vojskovati, je nekaj čudno za nas. Videli smo, da pod župnikoma Černetom in Thalerjem je bilo vse lepo in v redu in da je bilo vse po župniji v resnici slovensko in tako tudi v cerkvi. Sedaj pa je prišlo kar najedenkrat, da smo vsi Italijani. To je, mislim, nemogoče, četudi ima gospod župnik velike študije. Mi ostanemo vedno isti, kakor smo bili. Italijani nismo in ne bomo, ako nas stokrat za Lahe vpišejo. — V prvi vrsti pa moramo gledati za naše otroke, da se nam ne izneverijo. Ako jih pustimo po naukih in vzgledih kakega kraškega renegata... kam pridemo.

Mons. Črne: Ali dragi moji, šola in cerkev se ravna po ljudskem številjenju. Jaz vem, koliko je bilo svoj čas v Rojanu Lahov. Redko kedaj sem slišal laško, k večjemu, kadar je kak popotni prosjak prišel v župnijo, govoril je laški. A čujte! Govoril sem z visokim gospodom in on mi je pokazal knjigo, tiskano, kjer se je čitalo: »In Roiano sind 500 Slovenen«. Meni niti ni verjel, da je skoraj vsa župnija slovenska. To je posledica ljudskega štetja.

Bole: Tu je tudi delo za nas, in mi bi se morali ravnati po vzgledu Lahov.

Mons. Črne: Dolžnost me kliče še nekam. Prosim vas, da se potolažite, vse bo dobro. (Pozdravi navzočih so ga spremljali iz dvorane.)

Godnik: Kdo bi rad še kaj omenil?

G. Katalan: Hodili smo se pogajat vsak petek nekam. Sedaj imamo pravila bratovščine od škofištva in policije — v cerkev pa ne moremo. Ali pojdemo Boga moliti v hlev?!

(Zvršetek pride.)

Kaj je z električnim tramwayem? Nekaj čim: že so ustavili poskušne vožnje električnega tra. vaya. Sedaj se je zvedelo za vzrok. Tramwaysko društvo in občinska plinarna se namreč pravdava. Prvo zahteva, da mu plinarna daja zastojgonilno moč za po-

skušnje; plinarica pa huče imeti 140—160 kron na dan. Kdo ima prav, to pokaže izid pravde.

Na Proseku se obhaja v proslavo Marije Device izvanredna tridnevna pobožnost, ki je pričela dne 7. in bo končala dne 9. t. m. Tridnevnicu vodi o. Engelbert Pollak iz reda frančiškanov v Ljubljani.

Propovedi so dvakrat na dan, ob 9. uri zjutraj in ob 3. popoldne.

Neljuba pomota se nam je urinila v večeršnjem izdanju. V notici: Učiteljem na c. kr. pripravnic je imenovan gosp. Henrik Leban, učitelj v Ozeljanu — je izostalo mesto pripravnic: na Proseku.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18.3, ob 2. uri popoldne 30.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.4 — Danes plima ob 8:38 predp. in ob 8:3 pop.; oseka ob 2.11 popoldne in ob 2.15 popoldne.

«Delavsko podporno društvo» nam javlja, da se izletniki v Nabrežino zbirajo jutri od 8. do 8. in pol ure zjutraj v društvenih prostorih. Ob 8. in pol je odhod na kolodvor in ob 9. odhod vlaka.

Vzajemno društvo za zavarovanje goveje živine v Bazovici bo imelo v nedeljo dne 9. septembra 1900 ob 1 in pol uri popoldne v prostorih gostilne »pri Lipi« svoj izredni občni zbor.

O d b o r.

Pevsko društvo »Lipa« v Bazovici naznanja, da je prelozilo svojo veselico, ki je bila naznanjena za dne 9. septembra na nedoločen dan, in to vsled slavnosti v Nabrežini, katere se udeležijo večina članov.

O d b o r.

Tržaški Sokol.

Dne 8. septembra 1900 se udeležijo »Tržaški Sokol« se zastavo blagoslovljenja zastave pevskega društva »Nabrežina« v Nabrežini. Odhod z južnega kolodvora ob 9. zjutraj. Prihod v Nabrežino ob 9.40. Sprejem tržaških in ljubljanskih gostov in skupni sprevid v Nabrežino. Po sv. maši blagoslovljenje zastave. Popoldne koncert in svobodna zabava.

Na najobilnejšo udeležbo vabi

O d b o r.

Hôtel I. vrste

se oddá

v nekem klimatičnem zdravilišču, v najlepši legi mesta, dobro obiskovan, radi boleznim, pod zelo ugodnimi pogoji. Najmanjša glavica 10.000 gld neobhodno potrebna. Samo resni ponudniki naj se oglašijo na naslov: Ivan Dekleva v Gorici, Gosp. ulica št. 9.

Vesti iz ostale Primorske.

× Velika pevska slavnost pevskega društva »Nabrežina« povodom razvitja zastave dne 8. in 9. septembra 1900 v Nabrežini. Vspored: Na predvečer, t. j. 7. septembra ob 8. uri zvečer razsvetljava in serenada kumice gospej Ani André. Dne 8. septembra: Ob 5. uri zjutraj budnica. Od 9. do 10. ure zjutraj sprejem in pozdrav došlih društev na kolodvoru. Ob 10¹/₂ slovesna sv. maša. Po sv. maši razvitje društvene zastave in zabijanje žeblicev. Po razvitju zastave razvrstitev društev in obhod. Ob 1. uri popoldne obed. Ob 2¹/₂ sestanek vseh društev na glavnem trgu, kjer bo svirala Nabrežinska narodna godba pod vodstvom gosp. F. Majcen-a. Ob 3¹/₂ skupna vaja za »Jadransko morje«. — Koncert na občinskem vrtu: 1. Slavnostni govor. 2. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«, poje možki zbor »Nabrežine«. 3. E. Juvaneč: »Pastir«, možki zbor z duetom, bariton in tenor. 4. Pevsko društvo »Hajdrih« s Proseka. 4. Iv. pl. Zajc: »Šumski čar«, možki zbor, poje pevsko društvo »Skala« iz Sv. Križa. 5. Iv. pl. Zajc: »Slava delu«, možki zbor, poje pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane. 6. Vilko Novak: »Hrvatskim pradedovinom«, možki zbor, poje pevsko društvo »Adrija« iz Barkovelj. 7. Dr. G. Ipavec: »Planinska roža«, četveroštev, poje pevsko društvo »Lipa« iz Bazovice. 8. A. L. Leban: »Slovensko deklet«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Danica« s Kontovelja. 9. F. Gerbič: »Slovenski brode«, možki zbor, poje pevsko društvo »Ljubljana« iz Ljubljane. 10. K. Bendl: »Križaci na morju«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Kolo« iz Trsta. 11. »Slovensko

pevsko društvo« iz Trsta poje Hubadove »Narodne pesmi« št. 6, 8, 10, 12. Förster: »Domovini«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Zarja« iz Rojana. 13. H. Volarič: »Slovenski svet, ti si krasan«, poje pevsko in bral. društvo »Lira« iz Komna. 14. Ples. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina na koncert 60 stot. Sodelujoči člani so vstopnine prosti. Prebitok je namenjen reorganizaciji društvenih prostorov in potrebščin. Z ozirom na ta namen se predplačila hvaležno sprejemajo. Vstopnice se bodo dobivale pri blagajni na koncertnem prostoru. Po velikem pevskem zboru svobodna zabava, ples in užiganje umetalnih ognjev. Vsak plesni komad stane 20 stot. — Dne 9. septembra: Zjutraj razni izleti v okolico in Trst. Popoldne sestanek na postaji, na vrtu gosp. F. Nemec in svobodna zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Vesti iz Kranjske.

* Na kolesu v Pariz in nazaj. Gg. Gombač in Peterlin, ki sta se na kolesu peljala čez Italijo v Pariz in čez Švico nazaj, sta sinoči došla v Ljubljano.

* Ni-li to nekaj druga, nego pravicoljubnost? Celjski in tržaški magistrat prepovedujeta in zabranjujeta vsak javen izraz slovenske narodnosti na mestnih ulicah ter se na najnezaslišanejši način terorizira slovensko občinstvo, a ljubljanski magistrat z mirno dušo dopušča Nemcem v Ljubljani, da hodijo po noči pet podoknic ter tako žalijo slovensko občinstvo, kar se je zgodilo zopet predsinošnjim. Ni-li to...

* Na treh kraji ogenj so imeli prebivalci okoli Kaplje vasi dne 2. t. m. okoli devete ure zvečer. Dne 5. t. m. zvečer pa je v isti okolici zopet nastal velik požar. Škoda je velikanska, ker je pogorelo tudi mnogo poljskih pridelkov. Obče menenje je, da je vse štiri ognje zanetil eden in isti zlobnež, katerega bi razburjeni ljudje pač raztrgali, če bi ga zasačili.

* V Djakovo so se odpeljali včeraj iz Ljubljane: župan Ivan Hribar ter obč. svet. A. Klein in Jos. Lenče, da se udeležijo slavnosti škofovske 50-letnice Strossmayrjeve ter se poklonijo o tej priliki v imenu mest. občine ljubljanske nje častnemu članu.

Štajerske vesti.

— Cesarjeva zahvala in slovenjebistriški župan. — Poročali smo, da je slovenjebistriški župan dal nabiti cesarjevo zahvalo v samonemškem jeziku, na kar so se tamkajšnji Slovenci pritožiti. Ljubljanska dnevnikar sta sinoči prinesla tozadevni telegram, v katerem se poroča, da se je vsled pritožbe cesarjeva zahvala nabila ravnokar v slovenskem jeziku.

Slava zavednim narodnjakom!

Vesti iz Koroške.

Proslava staroste koroških Slovencev. Podružnica sv. Cirila in Metodja za Pokrče in okolice napravi dne 16. t. m. popoldne pri »Krajcarju« ob Timjah slavnostno zborovanje v spomin stoletnice rojstva knezoškofa A. M. Slomška in v proslavo njegovega edinega še živečega učence, mil. g. Lovrenea Serajnik-a, ms. prošca, viteza Franc Jožefovega reda itd. Zborovanje obeča biti sijajno. Sodelovali bodo tudi tamburaši s Štajerskega.

Dopolnilna volitev na Koroškem. Iz Celoveca, dne 6. sept.: Dopolnilna volitev v beljaškem okraju bo dne 15. t. m. Liberalno-nacijonali se še niso zjediniili za skupnega kandidata. Postavili ga bodo baje na posebnem zaupnem shodu. — Namesto drž. posl. Ghona so postavljali kandidata dne 2. sept. na shodu zaupnih mož v Beljaku. Večina se je odločila za posestnika Gregorja Janiha v Medborovnici, ali tudi znanemu odpadniku M. Orasch-u, p. d. Oštinjaku v Dolu se cedijo sline po Dunaju in oglašil se je tudi on. Janih bo dne 9. in 10. t. m. že govoril na shodih v Trbižu in Podklostru.

Razne vesti.

Nemški cesar Viljelm je brzojavno čestital šefa deželne vlade v Bosni in Hercegovini, pl. Appelu povodom njegovega 60-letnega službenega jubileja.

Pravo morskó kačo so baje opazili ljudje pri Hingstanu, ko je ravno držala svojo

grozno glavo iz vode. Pravijo, da je oblika njene glave jednaka teleži; njene oči da so bistre in ognjene ter da ima na vsaki strani gobca velike goste brke. Barva vrata in glave da je siva. Kača zna jako urno plavati. Verjetno je pač, da je bila to le kaka velikanska jegulja.

Brzojavna poročila.

K položaju.

DUNAJ 6. (P.) Danes popoldne je bil ministerski svet, kateremu je predsedoval minister predsednik pl. Körber. Posvetovanje je trajalo dve uri. Istega so se udeležili vsi ministri. Ministra grofa Goluchovskega in grofa Welsersheimba je cesar sprejel v posebni avdienci.

DUNAJ 7. (K. B.) »Fremdenblatt« javlja: Včeraj popoldne je bilo pri ministru predsedniku posvetovanje ministrov in danes bo se vršil ministerski svet. V parlamentarnih krogih pravijo, da se bliža odločitev ter da se te dni objavi razpust državnega zbora. Glasom vesti iz Lvova se bodo vršile nove volitve še tekom tega leta.

Cesar na Gutenbergovi razstavi.

DUNAJ 7. (K. B.) Cesar je dopoldne obiskal Gutenbergovo razstavo.

Ustaja na Kitajskem.

BEROLIN 6. (K. B.) Wolff javlja: Guverner v Kiaočau poroča včeraj iz Tsingtaua, da so dne 5. t. m. bokserji, kakih 4—5000 mož, napali patroljo tretjega pomorskega bataljona, obstoječo iz 20 mož, pod poveljstvom poročnikov Rettberka iz Dziobeka; to se je zgodilo pri Lantsunu. Bokserji so zgubili 30 do 40 mrtvecev. Nemci nimajo nobene zgube.

BEROLIN 6. (K. B.) Wolff javlja: Od drugega admirala križarskega brodovja je danes došlo sledeče poročilo: Kapitan Pohljavlja iz Pekinga, da je ruski general 26. avgusta obiskal nemški tabor ter se polhalno izrazil glede reda in discipline. Ljudje so dobro nastanjeni. Po nemškem moštvu zasedeni del kitajskega mesta je popolnoma očiščen sovražnika. Izdali so pomirljive proklamacije. 27. m. m. sta se pripetila dva slučaja solnčarice. Tudi pri pomorskem bataljonu je bilo nekaj slučajev disenterije. Pomorski Pergels od oddelka v Pekingju je umrl za rano, ki jo je imel na glavi. 28. avgusta se je vršil obhod po palači. Vhod je bil na južni strani, a izhod na severni. O obhodu so napravile vsprejemne sobane vtis zapančnosti in nesuažnosti. Dragotin ni bilo nikakih. Pozneje so palačo zopet zaklenili. Glasom neke govornice je cesarica pobegnila še-le 15. avgusta.

PARIZ 6. (K. B.) General Frey brzojavlja dne 28. avgusta, da v Pekingju vlada mir. Domačini se vračajo v mesto, ki dobiva počasi staro lice. Zavezniki so v obsežju 30 kilometrov okoli mesta uvedli poročevalno službo, ki je pokazala, da nikjer niso trčili na sovražnika. V tamkajšnji okolici vlada neprestano mir. Prebivalstvo vasi se vrača k delu.

LONDON 6. (K. B.) Reuter javlja: General Seymour je glede držanja nemških čet za časa svoje ekspedicije pisal podadmiralu Bendemannu sledeče: Ne morem zaključiti pisma, ne da bi dal izraza svojemu osebnemu občudovanju spretnosti in nenavadne energije, katero je za časa ekspedicije kazal kapitan Usedom, kakor tudi mojemu velikemu čišlanju njegove službe. Zvezne čete so stale v boju pri Langfangju pod njegovim poveljstvom.

Jaz sem se nahajal nekaj milj dalje. Njegovemu spretnemu držanju in pripravljanju za umikanje čet je pripisati, da ni bilo katastrofe. Pogum in disciplina, ki so jih dokazali vsi nemški častniki in moštvo, sta popolnoma vredna visokih tradicij Nemčije.

PETROGRAD 7. (K. B.) Državni svetnik Popov brzojavlja iz Futšua dne 3. t. m., da so bile japonske čete odpoklicane iz Amoya.

SHANGHAI 6. (K. B.) Reuter javlja: Glasom neke govornice nastopi Li-Hung-Čang svoje potovanje na krovu neke ruske ladje. V tukajšnjih uradniških krogih ne verujejo te vesti.

LONDON 7. (K. B.) Generalni državni pravdnik Robert Sinlay je včeraj govoril v Invernessu ter izvajal, da se mora sedaj gledati na to, da dobi Kitajska močno vlado, ki bo zamogla izpolniti svojo dolžnost nasproti inozemskim vladam. Tudi treba doseči, da se kaznuje uradnike, ki so se udeležili zadnjih nemirov.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 7. (K. B.) »Standard« javlja iz Durbanu. Včeraj so Buri napadli iz zasede neko patroljo pešcev na konjih ter jo vjeli.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Četrty poglavje.

Cene blaga.

Ker vsi napredni narodi izražajo cene blaga v denarju, moramo se najpoprej vprašati, je-li v posamičnih državah v obtoku (prometu) dober ali slab denar.

Kjer rabijo denar (zlato ali pa nakaznice na zlato), tam opažajo le tisto menjanje in omahovanje, kolebanje cen, ki ga provzročita vsakočasni razloček med količino izdelkov (produkcije) in med količino potrošnje (konsuma). Razume se samo po sebi, da bo cena blagu, katerega je mnogo na razpolagi, padla, in narobe: dobra letina provzroči, da se znižajo cene žitu, vsled slabe letine pa poskočijo žitne cene.

Kjer pa rabijo slab denar (nezamenljiv papirnat denar), nastane lahko menjanje cen, ki ni utemeljeno niti v razmerah pridelovanja niti v razmerah konsuma, nego edino le v nestanovitnosti denarstva. Tako omahovanje cen se pokaže torej tudi le samo v deželi, kjer kroži slab denar.

Ako n. pr. notirajo v Petrogradu četvert pšenice po 5.5 rubljev, a ima obenem 100 papirnatih rubljev v Berlinu kurz 220 mark, mora uplivati eno teh dejstev na drugo. Če bi v Berlinu poskočili rublji na 260 mark, ne da bi se spremenila cena ruski pšenici na svetovnem tržišču (predvsem na nemških trgih), morala bi cena pšenice v Petrogradu počasem pasti na 4.65 R⁹. Če bi pa narobe v Berlinu rublji padli na 180 mark, morala bi o sicer enakih razmerah cena pšenice v Petrogradu poskočiti polagoma na 6.72 R⁹. (Dalje na četrti strani.)

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko Solo)

prporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obu-

vala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevju.

Odpošiljatev je poštne prost.

Prezema vsako delo na debelo in drobno

ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in

točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se prporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

POZOR!

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Gorice

Antona Černigoj-a

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Kajti za nemškega trgovca, ki uvaža rusko pšenico, je vse jedno, ali plača enkrat za četvert pšenice 5.5 R^o po 2.2 M, drugokrat 4.65 R^o po 2.6 M. in tretjokrat 6.72 R^o po 1.8 M.; zanj znaša kupna cena v vseh slučajih 12.1 M. njegove vrednote, ako namreč blago takoj plača, t. j. kupi v Berlinu rublje ter jih pošlje v Petrograd.

Omahovanje vrednosti denarja (n. pr. papirnatih rubljev) škoduje občutno vsem strokam narodnega gospodarstva v deželah, ki imajo slab denar; kajti trgovci in poljedelci nimajo proroškega duha, da bi zamogli predvideti spremembe v cenah, ki nastanejo kakor posledice kolebanju kurza (cene) denarja. V enem samem letu 1888. je n. pr. cena rubljev v Berlinu omahovala med 162 in 220! Zato smemo le z veseljem pozdraviti namero vlad, ki hočejo urediti svoje denarstvo. Tudi Rusija dela, kakor smo že omenili, na tem, da uravna svojo valuto, t. j. da preide od papirnate k zlati vrednoti.

(Pride še.)

Išče se mladeniča večjega slovenskega in nemškega jezika, da bi podučeval slovensko.

Ponudbe pod „Napad“ na administr. tega lista Via molino piccolo št. 3, II. nadst.

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike

da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne Fabris.)

J. PIPAN & C.o
Zaloga kave, riža in olja.

Okolo 16 letnega že izurjenega mladeniča se sprejme v prodajalnico jestvin v tržaški okolici. Kje in kako, pove upravitelstvo tega lista. Molino piccolo št. 3, II. nadst.

NOV TRŽAŠKI POGREBNI ZAVOD
Alojzija Mozetiča

Podpisani si usojajo javiti p. n. občinstvu, da **novopodjetje tržaško za pogrebe** je pričelo poslovati z 1. septembrom t. l. in ker preskrbljeno z vsemi najnovejšimi pripravami prve vrste, možno mu bode ugoditi vsem zahtevam slav. občinstva po zmernih cenah.

Zavod bode vodil g. **Alojzij Montanelli**, katerega dolgoletne izkušnje v tej stroki jamčijo, da bode vestno spolnjeval svoje dolžnosti proti cenjenim rodbinam, ki ga počaste se svojimi paročbami. Pisarna zavoda nahaja se začasno v ulici Torrente (Ponte della Fabbra) v prodajalnici pogrebnih predmetov gospoda Montanelli-ja. Udani

Alojzij Mozetič.

Staro in prekušeno sredstvo (masilo) za jačjenje in krepčenje kite in mišice človeškega života je

Kwizde fluid

Znamka kača (tekočina proti trganju) To tekočino rabijo hribolazci, kolesarji in jezdeci z vseh strani za ojačjenje in okrepčenje po velikih naporih. Cena 1 steklenice 1 gld., 1/2 steklenice 60 nč. ter se dobi pristna v vseh lekarnah.

Glavna zaloga v okrožni lekarni v Kornenburgu pri Dunaju.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Podjetje brez konkurence

išče solidne

AGENTE

za razprodajo novih in povsod rabljivih izdelkov. Visoka provizija, eventualno stalna plača zagotovljena.

Ponudbe na: J. Klimesch, Praga št. 1134/II.

Dva dijaka

sprejme slovenska družina v popolno oskrbovanje. Domači sin vstopi v 3. razred gimnazije. Poizve se v ulici Molino piccolo št. 7 II. nadstropje.

Na prodaj

je v Sežani hiša št. 180, ležeča ob glavni cesti v bližini kolodvora. Natančneje poizvedbe pri g. Val. Stolfa v Sežani.

Čestitam in se radujem z Vami
na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod **I. Prelog** iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: **Znidarščič in Valenčič** v II. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča

kubinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Ljubljanska kreditna banka

naznanja najuljudneje, da je pričela s 1. septembrom svoje delovanje v hiši gosp. **Grabelnik-a, Špitalske ulice št. 2.**

Ljubljanska kreditna banka se peča z vsemi kupčijami, ki spadajo v bančno stroko, posebno: **s nakupom in prodajo vrednostnih papirjev vseh vrst, valut in novcev.**

Eskoptovanje menic.

Sprejemanje hranilnih vlog in vlog na tekoči račun s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri izžrebanju srečk.

Borzna naročila.

Posojila na vrednostne papirje z zmernimi obrestmi.

Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in srečk.

Sprejemanje vrednostnih papirjev v shrambo in oskrbovanje, kakor tudi v revizijo izžrebanih števil i. t. d.

Natančneja pojasnila se radovoljno dajejo ustmeno ali piserno.

Ravnateljstvo ljubljanske kreditne banke.

Prostovoljna prodaja

Dne 10. septembra ob 10. uri dop. bode na Eci mesta potom dražbe prodan. postojnsko staro šolsko poslopje in k njemu pripadajoča stavljena parcela in dvorišče.

Poslopje leži sredi trga ter je posebno pripravno za trgovsko ali krčmarsko obrt.

Izkliena cena je 16.000 kron.

Pismene in ustmene ponudbe sprejema podpisani krajni šolski svet, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Postojna, dne 21. avgusta 1900.

Krajni šolski svet v Postojni

Predsednik: *Dekleva.*

Trgov.-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1, I. nadst.

Obrestuje **hranilne vloge**, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-current po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje **posojila** na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema **zadružnike**, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadst. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5 1/2%.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000. Poštno-hran. račun št. 837.315.

Proti malokrvnosti

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani dvor. založnika Nj. Svetosti papeža,

Ima v sebi 90 krat več železa

kakor druga po reklami nezasluzno sloveča **china-železnato vino**, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled boleznih pri oslablih osebah, kakor tudi še posebno pri **bledih, slabotnih in bolehavih otrocih.** Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovenska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadružnikom in sicer na vknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Posojilnični račun 816.004.